

Projekty V4 spolupráce

Projekty
V4 spolupráce

OBSAH

Úvod	4
Akcia 1 - Mládežnícke výmeny	
Demokracia v praxi II.	5
Stretnutie štyroch vyšehradských kultúr	8
Akcia 2 - Európska dobrovoľnícka služba	
Barbora Odložilová	13
Martina Jáchymová	14
Pavel Kříž	15
Alena Baňáková	17
Akcia 3 - Mládežnícke iniciatívy	
Zoznámte sa prostredníctvom hviezd	19

ÚVOD

Program EÚ Mládež, ktorý sa realizoval v rokoch 2000-2006 sa blíži ku koncu a čoskoro sa začne realizovať nový program Mládež v akcii. Nie je ľahké lúčiť sa s programom, na ktorý sme si zvykli. Ale ešte predtým, ako sa budeme zaoberať detailnejšou evalváciou končiaceho programu, radi by sme Vám poskytli to, čo od nás čoraz častejšie požadujete. Áno, mnohí z Vás by chceli realizovať projekt, ale chýba vám nápad, inšpirácia, jednoducho nejaký príklad. Tak sme na jednom zo stretnutí zo zástupcami poľskej Národnej kancelárie skonštatovali, že by sme mohli vytvoriť publikáciu, kde by boli príklady projektov realizované medzi krajinami V4. Veľmi rýchlo sme zistili, že ich bolo neúrekom, tak sme sa pokúsili vybrať niekoľko, a naozaj veľmi podnetných a zaujímavých, ktoré by vám mohli poslúžiť ako motív, inšpirácia, vodítko, nápad - akokoľvek to nazvete. Taktiež by sme chceli, aby bola táto publikácia nadčasová, zaujímavá, preto by nemala byť náročná a ťažká na čítanie. Dali sme teda dokopy niekoľko spoločných projektov, z ktorých zážitky nám porozprávali priamo ich účastníci. Bez prikrášlení, spomenutím všetkých skutočností, ktoré človek počas projektu zažije. Dúfame, že vás zaujme aj pestrosť foriem a štýlov použitých v publikácií. Prajeme vám „chytľavé“ čítanie a veľa nakopnutí do nových projektov - trebárs aj s partnermi z krajín V4.

DEMOKRACIA V PRAXI II.

Hostujúca skupina: Politeas, Prešov

Koordinátor projektu: Michal Šlachta

Popis výmeny:

Počas tejto výmeny sa stretli mladí ľudia zo všetkých štyroch krajín Vyšegradskej skupiny. Hlavnou témou výmeny bolo poznanie toho, ako funguje demokracia v praxi, to znamená, ako fungujú rôzne európske inštitúcie. Aby sme sa bavili nielen o inštitúciách, ale aj o nejakých konkrétnych témach, dohodli sme sa

na štyroch oblastiach, ktorým sme sa počas stretnutia venovali. Boli to:

- život a postavenie gejev a lesbičiek v EÚ,
- vzdelávanie a výchova rómskych detí a mládeže,
- budúcnosť EÚ,
- participácia mládeže na verejnom živote.

Aby sme si čo najviac priblížili fungovanie európskych inštitúcií, prebiehali všetky stretnutia podľa reálnych pravidiel zasadania, napr.: Európskeho parlamentu, Európskej rady a Rady EÚ. Bolo veľmi zaujímavé sledovať, ako sa kto správa počas zasadnutí, ako kto pracuje a aké „koalície“ sa pri jednotlivých témach vytvárajú.

Počas spoločného týždňa sa uskutočnili aj tzv. poslancecké prieskumy. Najzaujímavejším prieskumom bola návšteva rómskej osady v Chminianskych Jakubovaniach, kde sme zobrali všetkých účastníkov. Boli sme sa pozrieť na osadu, ktorá je jednou z najhorších na Slovensku. Okrem toho sme tam mali aj stretnutie so starostkou, ktorá nám rozprávala o problémoch, aké tam sú a o tom, ako vyzerá spolunažívanie Rómov s ostatnými obyvateľmi. Potom sme boli navštíviť aj základnú školu v dedine, kde sme všetci videli, ako vyzerá vzdelávanie Rómov v praxi. Všetci účastníci veľmi ocenili, že mali možnosť spoznať problematiku Rómov a vzdelávania rómskej mládeže priamo na mieste.

Zaujímavým prvkom výmeny boli diskusie, ktoré sa uskutočnili na vopred dohodnuté témy. Problémom sa stali dve diskusie. Prvá bola o vzťahoch medzi našimi národmi, v ktorej došlo k ostrej výmene názorov medzi dvoma Slovákmi a dvoma Maďarmi. Začali sa „natahovať“ v rámci skupiny na tom,

že vraj Slováci nemajú vlastnú históriu a ich dejiny sú vlastne časťou dejín Uhorska. Nato sa začala naozaj ostrá výmena názorov a moderátor diskusie ju už potom nevedel zvládnuť. Koordinátor projektu musel napokon zasiahnuť a ukončiť diskusiu. Aby však problém neostal visieť vo vzduchu, hneď po prestávke sme zvolali „plenárnu diskusiu“ a rozobrali sme postavenie maďarskej menšiny na Slovensku, postavenie slovenskej menšiny v Maďarsku a s tým spojené iné témy. Bola to naozaj dlhá diskusia, pretože trvala takmer hodinu a pol. Môžeme však povedať, že sme túto problematiku rozobrali úplne do detailov. Ako moderátori v nej pôsobili účastníci poľskej a českej skupiny. Nakoniec sme sa spoločne zhodli na tom, že celý problém je len do malej miery problémom reálnych obyčajných ľudí. Podľa väčšiny je to skôr problém, ktorú umelo udržiavajú politici, aby si zvýšili svoju účasť v médiach alebo jednoducho, aby sa o nich hovorilo.

Druhou kontroverznou diskusiou bola diskusia o gejoch a lesbách a o ich postavení v našich krajinách. Tu mali problém takmer všetci účastníci z poľskej skupiny. Keď začali diskutovať o probléme homosexuality v našich krajinách, boli veľmi prekvapení otvoreným a liberálnym postojom maďarskej a slovenskej skupiny. U Čechov vraj niečo také predpokladali, ale nečakali to u Slovákov a Maďarov. To ich vyviedlo z rovnováhy a začali sa oproti ostatným cítiť akoby v menšine. Bránili sa akémukoľvek náznaku otvorenej diskusie a nemohli sme tú-

to bariéru prelomiť. Niektorí sa dokonca potom ani nezúčastnili diskusií o ge-
joch a lesbách. Bolo to však problémom len jeden deň. Počas noci vedúca po-
lskej skupiny zvolala svojich účastníkov a mali malú bojovú poradu. Zúčastnili
sa jej aj vedúci ostatných skupín. Rozprávali sa o tom, že aj keď majú iný ná-
zor, musia sa naučiť diskutovať a hlavne tolerovať názor ostatných. Po hodine
to nakoniec uznali všetci až na jednu účastníčku.

Na druhý deň už boli Poliaci riadne súčasťou všetkých aktivít, a teda aj táto
kríza bola úspešne zažehnaná. Nakoniec pri hodnotení aktivít sme počuli vy-
jadrenia, že tieto dve diskusie boli najväčším prínosom, pretože nás najviac po-
sunuli vpred.

Výmena bola pre nás všetkých veľkým obohatením. Zhodli sme sa na tom, že
práve takéto výmeny, ktoré sa venujú kontroverzným témam, sú jedny z naj-
zaujímavejších. Môžeme si povedať, že napriek tomu, že sme mali niekedy to-
tálne odlišné názory, naučili sme sa spolupracovať a tolerovať názory ostat-
ných. To môžeme považovať za jeden z najdôležitejších výsledkov.

STRETNUTIE ŠTYROCH VYŠEHRADSKÝCH KULTÚR

V máji roku 2005 sa v Poľsku - mesto Toruň zrealizoval projekt mládežníckej výmeny zameraný na kultúru a históriu štátov Vyšehradskej štvorky. Zážitky z tohto projektu sú opísané denníkovou formou. Samozrejme ponúkame aj úvod, akúsi pomyselnú vstupnú bránu do projektu. Nechajme teda hovoriť samotných mladých ľudí:

„Počas nášho projektu sme realizovali úlohy súvisiace s históriou a kultúrou štátov Vyšehradskej štvorky. Nemali sme presne ohraničené pravidlá kvalifikácie účastníkov. Chceli sme predovšetkým, aby sa účastníci zaoberali tematikou nášho stretnutia.

Príprava aktivít spočívala vo vymýšľaní hier a stretnutí, organizácii času a hodín, hľadani historických materiálov - to všetko patrilo k našim povinnostiam. Výsledkom našich spoločných aktivít bol pomalovaný múr, ako aj „interkultúrna hostina“, na ktorú nikdy nezabudneme.

Najčastejšie používaným jazykom počas projektu bol anglický jazyk, ale z dôvodu podoby slovanských jazykov (český, poľský a slovenský), dorozumievali sme sa taktiež v rodných jazykoch. Bolo to tiež podmienené tým, že česká sku-

pina pochádzala z miesta nachádzajúceho sa blízko hranice s Poľskom a časť z nich navštevovala poľské školy.

Realizácia tohto projektu od nás vyžadovala kreatívne riešenie problémov. Rozšírili sme si vedomosti na tému história a kultúra štátov Vyšehradskej štvorky a taktiež sme si upevnili základné informácie o Európskej únii. Spoločne sme vytvorili internetovú stránku, ktorá bude napojená na server našej školy. Keď sa chcete dozvedieť niečo viac o našom projekte, pozývame Vás aby ste si prečítali pamätník zachytávajúci aktivity a pocity z našej výmeny.“

23. 05. 2005 - pondelok • *Spoznajme sa!!!*

Prvý deň výmeny sa začal hneď po raňajkách. Rozdelili sme sa na medzinárodné skupiny a spoznávali sme sa vďaka integračným hrám. Utvorili sme špeciálnu verziu anglického jazyka skladajúceho sa z ľahko porozumiteľných slov a gramatiky pochádzajúcej z Poľska, Čiech a Slovenska. Lingvisti na celom svete by boli na nás pyšní! Tento originálny jazyk nám pomohol prelomiť rozdiely, ktoré nás odlišovali a umožnil nám spoločnú zábavu. Popoludní jedna staršia (ale neskutočne aktívna) pani v zelenom oblečení nám ukázala, ako sa lieta po Toruni bez krídel. Uvideli sme veľa krásnych budov a vypočuli sme si o nich vyčerpávajúce historické vysvetlenia. Po niekoľkých hodinách letu sme úplne vyčerpaní ukončili toto poznávanie, ale zase oveľa múdrejší ako niekoľko hodín predtým. Naše hlavy boli plné vedomostí a nohy plné bolesti. Večer sme zase naberali silu, aby sme pokračovať v integrácii.

24. 05. 2005 - utorok • *Naše spoločné korene*

Vyzeralo to na pracovný deň, takže sme rýchlo začali časť dotýkajúcu sa dávnejšej histórie našich krajín. Zábavné bolo zistenie, že dedinka Maďarovce leží na Slovensku. Po intenzívnej duševnej práci sme si predsavzali rozvinúť naše praktické schopnosti. Viac talentovaní nás skúšali naučiť národné tance Čechov a Maďarov. Všetkým sa páčila polka a čardáš, ale ukázalo sa, že najväčšou atrakciou bol balet v podaní Mirka, Dawida, Irmíny a Jacka.

Poobede sme pomalovali múr, ktorý stojí vedľa internátu (niektorí z nás skúšali tiež pofarbiť aj slimáky). Na stene sa objavili vlajky Čiech, Slovenska a Poľska, naše podpisy, kvety a čierne baran.

Keďže sme ešte neboli unavení, vybrali sme sa

na prechádzku do mesta. Po skvelej večeri sa začala najlepšia časť dňa - diskotéka. Na začiatku tancovali iba poľskí žiaci a podieľali sa na aktívnej zábave. Potom sa objavili aj Slováci, ktorí všetkým ukázali, ako sa dá dobre zabaviť. Zdalo sa, že pre všetky dievčatá bola veľkým plusom odvaha poľských chlapcov, ktorí nedovolili odísť dievčatám z parketu, takže boli celý čas v pohybe.

Bohužiaľ, všetko čo je dobré, sa rýchlo končí. A teraz to bolo podobné. Okolo jedenástej už väčšina z nás bola v posteli. Zvyšok zostal na parkete do dvanástej. Úderom polnoci nás už všetkých opustila sila a išli sme spať.

Ďalší deň plný zábavy sa skončil. Znova sa ukázalo, aké vynikajúce môže byť stretnutie s ľuďmi z iných kultúr.

25. 05. 2005 - streda • **Veselý stredovek!**

Ráno sme sa rozdelili do štyroch skupín a každá si vyžrebovala dve kartičky, na ktorých boli opísané rôzne historické udalosti. Našou úlohou bolo predstaviť ich divadelnou formou, s čím súviselo aj prichytenie kostýmov a scenára. K dispozícii sme mali biely a farebný papier, fixky, nožnice, ako aj našu predstavivosť. Každá inscenácia, napr. bitka pod Grünwaldom, upálenie Jána Husu, povest o Lechovi, Čechovi a Rusovi, nám priniesla veľa radosti. Popoludní sme sa vybrali do astronomickej pozorovateľne, kde sme videli jeden z najväčších rádiateleskopov na svete.

26. 05. 2005 - štvrtok • **Nová doba a umenie varenia**

V ten deň nás čakal súd nad imperiálnou expanziou. Všetky skupiny pripravili náležité a spravodlivé argumenty. Sudcovia mali skutočne ťažkú úlohu, aby vybrali najlepšie družstvo. Nakoniec všetci dostali maximálny počet bodov a tešili sa z toho. Niektorí z nás išli na 12.00 hod. do kostola na omšu pri príležitosti Božieho Tela. Hneď potom sme hladní a unavení išli na obed. Slnko tak pekne svietilo, že sme sa rozhodli vziať deky a ísť na trávu za školu a oddýchnuť si pri speve vtákov a šume vetra.

Skupiny reprezentujúce jednotlivé krajiny sa stretli v kuchyni, aby pripravili vynikajúce jedlo charakteristické pre jednotlivé národy. Nastala krvavá bitka príborov a jedla - Česi pre nás pripravili palacinky so zaváraninami a kôprovou omáčkou. Slováci nás ponúkli bryndzou, domácim syrom, privezenými maškrtami

a krištáľovo čistou vodou z tatranských prameňov. My, Poliáci, sme pripravili tradičný „bigos“ a uhorkovú polievku. Každý horeľ túžbou ochutnať všetky jedlá.

Po dokonalej hostine sme si pre zachovanie línie zahrali futbal. V noci namiesto toho, aby sme išli spať, ako sa na poslušné deti patrí, rozhodli sme sa popozerať si krásy nočného mesta. Prechádzka bola veľmi ro-

mantická. Aj napriek tomu, že sme boli veľmi vyčerpaní, nebol to ani zďaleka koniec zážitkov. Marta sa rozhodla podeliť sa so svojimi širokými vedomosťami a zorganizovala astronomické pozorovanie. Ani sme sa nenazdali a začal už ďalší deň - piatok, na ktorý sme potrebovali veľa energie, preto sme sa rozhodli ísť spať.

27. 05. 2005 - piatok • *Súčasnosť*

Predpoludnie sme strávili diskusiou o záporoch a kladoch života v Európskej únii a v NATO. Všetci sme boli za členstvo v týchto organizáciách, teda nedošlo k žiadnym sporom. Potom sme urobili kvíz o Európskej únii. Popoludní sme boli v planetáriu a večer sme sa zahrali zaujímavú hru. Rozdelili sme sa na dve skupiny a prvá z nich vyšla z internátu o pol hodiny skôr. Jej úlohou bolo utiecť, tak aby ju druhé družstvo nechytilo. „Naháňajúcim“ cestu ukazovali šípky a svetielka. Čakali na nich rôzne úlohy - matematické a historické. Keď sa členovia prvej skupiny vrátili do internátu, osprchovali sa a čakali na druhú skupinu, ako víťazi. Po 50 minútach sa „naháňajúci“ vrátili a počuli „utekajúcich“: „We are the champions!“.

28. 05. 2006 - sobota • *K moru!*

V sobotné predpoludnie sme sa vybrali na výlet. Každý z nás už na to dlho čakal a tešil sa na more. Najviac však tí, ktorí ho ešte nikdy nevideli. Boli sme na móle, videli sme veľké dopravné lode, ale aj ľudí, ktorí sa vyberali na cestu menšími loďkami. Počúvali sme hru na akordeóne a neskôr si urobili skupinovú fotografiu. Následne na to sme všetci vybehli na pláž, vyzuli si topánky a ponožky (niektorí dokonca tričká) a skočili do mora. Chodiac pozdĺž brehu niektorí chlapci sa rozhodli, že namočia dievčatá. Samozrejme, že im to potom vrátili! Všetkým sa prilepil piesok na nohy, preto sme si ich išli umyť do fontá-

ny. Odtiaľ nás však vyhnal ochrankár. Trochu unavení, ale veľmi šťastní sme išli na obed.

Spoznávanie bolo dosť zaujímavé, ale tiež dosť dlhé. Videli sme zaujímavé budovy a veľké kostoly. V Gdansku je vynikajúca zmrzlina. Mali sme tam dve hodiny voľného času. V obchodoch sme obdivovali peknú bižutériu vyrobenú z jantáru. Naša sprievodkyňa nám rozprávala o začiatkoch Gdanska, ako aj legendy o kostoloch. Dozvedeli sme sa, že Gdansk bol kedysi mestom mnohých národov a medzi obyvateľov patrili Holanďania, Nemci, Poliaci, Rusi, atď. Páčili sa nám renesančné, barokové obytné domy. Z tohto výletu sme si priniesli pamiatky, ale najmä krásne spomienky.

ÔSMY DEŇ (29. 05. 2005) - nedeľa • *Rozlúčka*

Vďaka tomuto projektu sme získali veľa nových skúseností a spoznali zaujímavých ľudí, s ktorými budeme udržiavať kontakt ešte veľa rokov. Zdá sa nám, že najlepším dôkazom na to, že sme sa veľmi zintegrovali, boli slzy, ktoré stekali pri rozlúčke. Nielen účastníci výmeny sa spolu skamarátili, ale aj ľudia, ktorí bývali na internáte, získali nových kamarátov zo zahraničia. Naším hosťom sme predstavili krásy pekných poľských miest a dúfame, že vďaka našej výmene sa presvedčili, že Poľsko je peknou krajinou a budú ju chcieť opäť navštíviť.

„Páčila sa mi atmosféra rodinného typu“

Meno dobrovoľníčky: *Barbora Odložilová*

„Všetko sa začalo tým, že som si našla projekt Európskej dobrovoľníckej služby s názvom: DUHOVÉ KRÍDLA - RAINBOW WINGS v Slovenskom skautingu. Mojou vysielajúcou organizáciou bolo občianske združenie VITA z Ostravy.“ tvrdí Barbora Odložilová z Českej republiky. Projekt ako taký ponúkal veľa zaujímavého, aj keď konkrétne činnosti som si nevedela detailne predstaviť. Tešila som sa však, že budem pol roka vykonávať prácu animátorky. Môj projekt bol umiestnený na Oravu, konkrétne do Trstenej. Poeticky by sa toto miesto dalo opísať asi takto: „s dominantnými horami, ktoré obklopovali mesto zo všetkých strán. Veľa snehu, dvojmetrové cencúle, ktoré viseli z každej rímsy domu. V tejto oblasti sú skoro všetci ľudia veriaci. V malom meste s dvoma kostolmi, ktoré boli na omšiach stále plné a doplňovali atmosféru čistoty slovenskej krajiny.“ Najprv som bývala v byte tri mesiace sama a potom s ďalším dobrovoľníkom Martinom z Nemecka. Byt bol veľmi blízko od sídla organizácie, takže som do organizácie nemusela dochádzať, tak ako doma v ČR. Domáca pani bola veľmi príjemná a z času na čas nás prekvapila chlebičkami alebo zákuskami.

Najprv som spolupracovala s Luciou, pomáhala som jej pri práci v družinách, so špeciálnym programom, ktorý bol súčasťou víkendových akcií (etapové hry, výlety) a voľných tried (nazývali sa „dumky“). Taktiež som sa podieľala na prípravách vianočného trhu pre mesto, ale aj na menších technických veciach - stavanie hangáru v klubovni kvôli teplu, stavba skladu, odhadzovanie snehu a ľadu zo strechy.

Postupne som sa venovala aj vlastnému programu, ktorý bol zameraný ekologicky. Patrilo k nemu stavanie vtáčích búdok, organizácia Ekovýstavy v kultúrnom stredisku, zostavenie prístroja - ekožrút, vymaľovanie klubovne s indiánskou tematikou. V lete som sa venovala príprave skautského podujatia - Aquy 2005, kde som mala na starosti sekciu Envirocentrum na tému Voda a život. Patrila som do utorňajšej skupinky s názvom „Vyder“. Cez zimu sme mali preteky na vyrobených snežných boboch. Súčasne nás zaujala aj ornitologická činnosť. Keď sa roztopil sneh a ukázalo sa slnko, chodili sme so skautmi do hôr na zelené lúky. Popritom sme zbierali pierka dravcov na výrobu indiánskych predmetov. Pozorovali sme stopy zvierat, rastlín a chalani zbierali bazu, z ktorej sa dali vyrezávať nádherné veci. S Luciou sme si nechali vyrobiť bubny a potom sme na nich hrali. To bolo super! Taktiež sme sa učili čítať z oblohy, písali kroniku, batikovali, chodili sme na spevy a modlitby v kostole.

To je však len úlomok všetkých tých vecí.

Páčila sa mi najmä atmosféra v skautingu, pretože niektorí členovia tam trávili viac času ako doma. Jednoducho tam bola atmosféra rodinného typu. Od búrlivých nálad skautov až po ich upokojenie, rast, priateľstvo - to všetko vytváralo pocit bezpečnosti a zmyslu. Páčilo sa mi, že nie sú žiadnou striktnou organizáciou, ktorá vyžaduje disciplínu. Vďaka programu, ktorý vymýšľajú, utvárajú podmienky pre rozvoj detí a mládeže. Každý, kto má záujem, si tam nájde miesto na svoju činnosť. Najprv som chcela zistiť, či mi táto práca bude vyhovovať, ale postupne som nachádzala odpoveď na túto otázku. Samozrejme bola pozitívna.

Keď prišiel Martin, dobrovoľník z Nemecka, veľa som s ním komunikovala v angličtine a zúčastnila sa kurzu: „Tvorba programu“ v Banskej Štiavnici. Celkom pestré bolo aj moje cestovanie - bola som na dobrovoľníckom tábore v Poľsku, potom aj na viacerých miestach na Slovensku. Silným zážitkom bolo pre mňa vidieť Tatry po víchrici.

Počas EDS som sa stravovala v hoteli Roháč, a teda som sa musela naučiť hospodáriť s vreckovým a peniazmi určenými na stravu. Toľko peňazí som predtým nemala a mala som sa možnosť rozhodnúť, ako s nimi naložím.

Slovensko a jeho obyvateľov mesta som si veľmi obľúbila. Dokonca mi miestna škola pomáhala s prípravou na VŠ. Nevedela by som teda zodpovedať na otázku, čo sa mi páči alebo nie. Akurát ma trochu mrzí, že som sa rýchlejšie nestala samostatnou pri činnosti organizácie.

Celkovo som toho prežila veľmi veľa a ťažko sa mi lúčilo so všetkými ľuďmi, ktorých som spoznala. V lete som ešte zažila spoločnú akciu s názvom Aqua 2005. Postupom, ako čas plynie, cítim, že mi všetci veľmi chýbajú. Prajem všetkým ostatným dobrovoľníkom, aby sa cítili na projekte rovnako obohatení, ako som sa cítila ja, a aby pri svojich projektoch mohli aj sami priniesť niečo tvorivé - niečo zo seba.

„Začiatok na EDS bol veľmi ťažký“

Meno dobrovoľníčky: *Martina Jáchymová*

Martina Jáchymová, 21 rokov, žije na strednom Slovensku a momentálne nemá prácu. Vyštudovala dievčenskú školu. Patrí k mladým ľuďom, ktorým hovoríme aj „tí s nedostatkom príležitostí.“ Pochádza z geograficky odľahlejšej oblasti, jej rodičia sú nezamestnaní. Pričom u Martinky je to tak doslova. Je to málovravné žieňa, ale na druhej strane z nej cítiť lásku k blížnemu a určitú emocionalitu. Aj šancí zamestnať sa v jej blízkom okolí akosi pomenej. Minulý rok bola dva mesiace na Európskej dobrovoľníckej službe v Poľsku. Na začiatku

musela prekonávať najmä jazykovú bariéru, teraz však sa po poľsky dohovori celkom dobre a tvrdí, že by sa tam už nestratila.

Hlavnou náplňou jej práce v hostiteľskej organizácii bolo starať sa o handicapovaných ľudí, ako sama povedala: „od rána až do večera“. To znamenalo, že im ráno pripravila raňajky, obriadila ich, obliekla. Na otázku, čo môže povedať o svojej pracovnej náplni, povedala, že to bola psychicky a fyzicky veľmi namáhavá práca. Cez deň mali títo ľudia vždy nejaký program, vyrábali všeličo z dreva alebo iných materiálov, zametali lístie alebo chodili na kultúrne podujatia či do kina. Potom však pri mnohých

činnostiach potrebovali pomoc dobrovoľníčky. Jej obľúbencom sa stal chlapec s menom David. Najviac sa jej páčilo, že aj napriek tomu, že handicapovaní ľudia nevedeli dobre komunikovať, vedeli prejaviť vďačnosť smiechom alebo objatím. EDS jej pomohla v tom, že na jej konci už vedela urobiť sama všetky opatrovateľské práce. Túto skúsenosť neskôr využila doma, keď pár mesiacov pracovala ako opatrovatelka v Domove dôchodcov.

Európska dobrovoľnícka služba jej splnila mnoho snov. Ale nejaké sny jej však predsa len ostali. Jej snom je napríklad navštíviť Čechy a išla by tam aj na EDS. Priznala sa, že v súčasnosti má priateľa, takže uvažuje aj o sobáši, ale na druhej strane tvrdí aj to, že má ešte čas na takéto vážne rozhodnutia.

Spoveď dobrovoľníka prezývaného „Vlk“

Meno dobrovoľníka: Pavel Kříž

Od 3. októbra 2005 do 31. marca 2006 som sa zúčastnil projektu Európskej dobrovoľníckej služby v organizácii Slovenský skauting v mestečku zvanom Trstená.

Mojou úlohou boli prípravy pravidelných akcií, ktoré sa konali najmä cez víkend, ako napr. etapová hra, výpravy mimo mesta, nočné hry. Počas týždňa som do svojej činnosti zahrnul diskusný

krúžok v angličtine a posledných dva a pol mesiaca tiež fotokrúžok.

Okrem týchto aktivít spojených s činnosťou skautského oddielu v Trstenej som v spoločnosti „Sovy“, ktorá bola mojím supervízorom a Johnny - dobrovoľníčky z Rakúska, navštevoval stredné školy v mestách a okolí Trstenej za účelom prezentácie programu Mládež. Ďalej som sa podieľal na príležitostných podujatiach, akými boli:

Skautský jarmok - bol organizovaný členmi oddielu a ja som sa zapojil pri prípravách priestorov pred skautskou klubovňou - pri výrobe výrobkov na trh, kde som aj využil svoje skúsenosti z batikovania, drôtovania a výroby náramkov.

Dobrovoľníčke Maggie z Poľska som pomáhal pri tvorbe divadelného predstavenia spolu s ostatnými členmi skautingu. Podieľal som na výrobe kulís a potrebných predmetov, potom „režijnými pripomienkami na skúškach som zasahoval aj do úpravy scenára hry“. V divadelnom predstavení som hral postavu vlka.

Pamätný bol aj výlet na Likavku, kde som sa spoločne s dvoma členmi skautingu medzi 2. a 4. januárom 2006 vydal na zručaninu hradu Likavka, kde sme chceli prenocovať a na druhý deň pokračovať na kopec zvaný Choč. Tam sme však nedorazili, lebo pre nepriaznivý vývoj počasia, nepredpokladané množstvo snehu a problémoch pri túre sme našu výpravnú akciu odvolali a výlet ukončili.

Na svoj projekt som vzal aj môj fotografický prístroj na kinofilm, ktorý som potom využíval aj pri fotokrúžku, kde som záujemcom o fotografiu vysvetľoval, čo všetko je dobré vedieť o fotografických prístrojoch. Tento prístroj som využíval aj na fotografických výpravách.

Nafotené práce som neskôr v tmavej komore z vyvolaných kinofilmov zväčšoval na fotopapier. Zaujímavé bolo, že tmavá komora bola zriadená v priestoroch klubovne a aj neznámi záujemci tam nazerali a boli zvedaví, čo sa tam deje.

Počas trvania projektu som sa naučil kopec nových vecí, ako je napríklad súžitie s človekom zo zahraničia, komunikácii, zdokonalil som sa v anglickom jazyku, naučil som sa základy slovenského jazyka

a tiež aj šetriť peniaze. S pracovným zameraným projektu som bol veľmi spokojný. Aj keď to stále nebolo jednoduché, vždy sa našli ľudia, ktorí mi pomohli.

Býval som v dvojizbovom byte s kuchyňou a sociálnym zariadením. V byte som bol spoločne s Johannou - dobrovoľníčkou z Rakúska. Byt bol zariadený základným vybavením, vrátane kuchynskej linky. S polohou môjho prechodného bydliska som bol veľmi spokojný, pretože byt sa nachádzal 10 - 15 minút od miesta pracoviska.

Prostredníctvom projektu som sa zúčastnil mnohých podujatí, ktoré usporiadal Slovenský skauting, spoznal som veľa ľudí spomedzi ktorých som si našiel aj veľa kamarátov a určite budem aj v budúcnosti za nimi dochádzať na Slovensko.

Pred koncom projektu sa mi ešte naskytila príležitosť predĺžiť si projekt, s čím som súhlasil a z EDS som sa vrátil po viac ako siedmych mesiacoch.

Európsku dobrovoľnícku službu by som odporúčal mnohým, lebo je to podľa môjho názoru dobrá skúsenosť pre mladých ľudí. Človek sa dostane do cudzieho prostredia a musí sa spoliehať sám na seba.

Moja EDS v divadelnom štúdiu Farma v jeskyni (Praha)

Meno dobrovoľníčky: *Alena Baňáková*

Pred dvoma rokmi som skončila štúdium na Žilinskej Univerzite, fakulta PEDAS. Keďže je to technická univerzita, nekladie sa počas štúdia veľký dôraz na jazyky. Už počas štúdia som začala vo voľnom čase spolupracovať s občianskym združením Truc Spherique v Žiline ako dobrovoľník. Dovtedy som nemala skúsenosť s kultúrnymi projektmi a nemala som možnosť stretávať sa s mladými ľuďmi z rôznych krajín. Veľmi ma obohatila táto skúsenosť. Začala som sa venovať angličtine, aby som sa mohla aktívne zúčastňovať rôznych projektov.

S o.z. Truc Spherique som spolupracovala na projekte „CESTA DO STANICE“, kde som mala možnosť spoznať prácu divadelného štúdia „Farma v jeskyni“. Tento projekt, ktorý prebiehal počas jedného mesiaca r.2003, mi poskytol veľa skúseností. Dozvedela som sa o možnostiach medzinárodnej spolupráce neziskových organizácií, ako aj o možnosti vycestovať do zahraničia ako

dobrovoľník na dobu až jedného roka. Keďže som mala možnosť spolupráce s divadelným štúdiom Farma v jeskyni a dozvedela som sa, že sú hosťovskou organizáciou, dohodla som si s nimi stretnutie v Prahe. Mala som výhodu, že ma už poznali s predošlej spolupráce, takže sa rozhodli, že môžem prísť na rok ako dobrovoľníčka.

Moja EDS v Prahe trvala od februára 2005 do februára 2006. Do Prahy som odchádzala bez veľkých očakávaní. Pre mňa bolo podstatné, že je to medzinárodný súbor - v čom som videla možnosť zdokonaľovania v jazyku a páčila sa mi ich práca, ktorú som trochu poznala z projektu „CESTA DO STANICE“. Teraz, po ukončení mojej EDS môžem povedať, že to bolo jedno z mojich najlepších rozhodnutí, ktoré som doposiaľ urobila. Nielenže som mala možnosť sa zdokonaľiť v jazykoch a cestovať, ale spoznala som veľmi zaujímavých ľudí a získala som veľmi dobrých kamarátov. Touto skúsenosťou sa mi ponúkli možnosti spolupráce s divadlom aj po skončení EDS.

Čo bolo predmetom mojej činnosti v divadelnom štúdiu? Keďže som technicko-ekonomicky zameraný človek, moje povinnosti sa týkali hlavne tejto oblasti. Členovia štúdia mi vyšli v ústrety so zostavením mojich pracovných činností. Vymenujem hlavné činnosti, ktoré som vykonávala: dopĺňanie informácií v archíve štúdia, kontrola rekvizít a rôzne formy propagácie pred každým predstavením, príprava časových rozpisov skúšania členov štúdia, emailová komunikácia s účastníkmi workshopov štúdia a rôzne iné činnosti, ktoré sa vyskytli pri dennej činnosti. Po prvotnom zoznámení sa so spôsobom práce, mi členovia štúdia dali priestor aj na realizáciu vlastných nápadov v oblasti propagácie a pri vyhľadávaní potrebných informácií.

Doposiaľ spomenuté činnosti som vykonávala v Prahe. Čo však bolo pre mňa veľmi zaujímavé a prínosné bolo, že ma štúdio vzalo aj na ich turné ako technika. V podstate som tam vykonávala činnosti, ktoré som sa naučila v Prahe pri odohrávaní predstavení v Pražských divadlách. Takto som sa dostala aj do Juhokórejského Soulu, kde v októbri 2005 bolo odohraných niekoľko predstavení a členovia divadelného štúdia viedli aj workshop pre členov Juhokórejského štúdia „Yohangza“. Neskôr v novembri som sa zúčastnila turné po Nemecku.

Počas roka mojej EDS som mala možnosť spoznať život divadelných hercov, náplň práce producenta, ktorému som pomáhala a naučila som sa úplne inému spôsobu myslenia, ktorý som dovtedy nepoznala. V budúcnosti by som tieto skúsenosti chcela využiť v ďalšej spolupráci s organizáciami pôsobiacimi v oblasti kultúry a popritom naďalej spolupracovať s divadelným štúdiom Farma v jeskyni.

Keby sa ma pýtal nejaký mladý človek, kto sa nevie rozhodnúť, či to má zmysel byť pol roka či rok dobrovoľníkom, tak si myslím, že to naozaj stojí za to. Záleží však na každom človeku, ako sa k tomu postaví. Keď bude aktívny, a v rámci svojich povinností bude chcieť realizovať aj vlastné nápady, myslím, že priestor mu bude určite ponúknutý.

Akcia 3 - Mládežnícka iniciatíva - networking

Názov projektu: Zoznámme sa prostredníctvom hviezd

Miesto projektu: Poľsko

Projekty mládežníckych iniciatív patria prevažne neformálnym skupinám a tým, ktorí začínajú v programe Mládež. Nasledujúca networkingová aktivita opisuje zážitky z projektu, ktorý sa uskutočnil v rámci programu Mládež. Formou astronomických pozorovaní a rozhovorov s mladými ľuďmi - priamymi účastníkmi môžete získať veľa „zákulis-

ných“ informácií z projektu, na ktorom sa stretli študenti z Poľska a zo Slovenska.

Malé mesto v regióne Beskýd - Sopotna Wielka. 1. január 2005 v škole č. 4. Rozhovor niekoľkých mladých ľudí pred realizáciou projektu. U žiakov, tak ako aj v okolitej prírode ešte stále pulzuje radosť z leta. Pekne voňajúci pokoj už podkopávajú kroky blížiacej sa jesene prinášajúcej ovocie zo slnečnej energie, z jasů hviezd, z moci prírody. Po slávnostnom otvorení začiatku školského roka niekoľko žiakov vbehnú do blízkeho Astronomického klubu.

Paweł Bandys (15 rokov): Už od dvoch rokov ma fascinuje astronómia. Najviac však hviezdy, mesiac, súhvezdia. Každú voľnú chvíľu trávim v Astronomickom klube. Dnes večer, keď skončím s pomáhaním rodičom, určite tam pôjdem. Okrem mňa sú tu ešte dvaja moji kamaráti v mojom veku, ktorý sa zaujímajú o podobné veci. V tomto roku realizujeme sieťový projekt so Slovenskom. Veľmi sa teším na túto spoluprácu.

Grzesiu (14 rokov): Veľmi často sem chodíme. Slováci sú od nás trochu starší, ale vedia toľko ako my :-)

Lukasz (15 rokov): Najradšej mám pozorovanie hmloviny. Bývam dosť ďaleko od mesta, preto som tu cez prázdniny nebol často. Teraz, keď sa už začala škola, budem častejšie navštevovať klub.

Lukasz (14 rokov): Cez deň môžeme vidieť napríklad flaky na Slnku. Na povrchu Slnka je 5800 stupňov a flaky sa tvoria tam, kde je nižšia teplota - 4500 stupňov.

Sebastian (15 rokov): Veľmi sa mi páčil týždenný tábor organizovaný počas leta. Ja som bol v júli, ale bol aj druhý v auguste. Pozorovali sme nebo, mali sme rôzne zaujímavé hry, ako napríklad „hľadanie meteoritov“. Vyhľadávačom kovu sme v zemi hľadali zakopané uzávery od fliaš na potraviny.

Piotr Nawalkowski (23 rokov, koordinátor projektu): Úlohou tábora bolo zintegrovat' mestskú a mimomestskú mládež. Na pozorovanie sem prišli účastníci z celého Poľska. Organizovali sme kurzy týkajúce sa vedomostí, vedenia pozorovania, ale aj rozmanité hry.

Krzysztof Dwornik (24 rokov, iniciatívna skupina): Bývam v Katoviciach. Chcel som študovať astronómiu, ale z finančných dôvodov som si vybral to, čo je u nás dostupné, čiže fyziku. Veľmi často sem prichádzam na pozorovania, výlety a iné aktivity, ktoré mi veľmi pomáhajú v rozvíjaní mojej záľuby. Spolupráca so Slovenskom veľmi obohacuje našu činnosť. Najviac sa mi páčia ľudia. Spoločné pozorovania sú omnoho zaujímavejšie ako individuálne. Ale aj z jednoduchého dôvodu - keď sa rozpráva, tak sa nespí. Okrem toho je veľmi príjemné ležať pod hviezdou oblohou.

Ako tvrdia iniciátori projektu, nebo je spoločné pre všetkých Európanov - je to element, ktorý spája rôzne kultúry. Hoci sú iné hodiny východu a západu, vidno ich z každého miesta v Európe. V meste Sopotna Wielka vidno všetko nezvyčajne dobre, pretože v okolí nie sú žiadne veľké mestá. Okrem toho, vďaka podpísanej zmluve s obcou je v čase pozorovania v celom okolí vypnuté verejné osvetlenie.

Astronómia

Pozorovanie č. 450

Pozorovatelia: M. Biegun, W. Myśliwiecka, P. Mason, M. Goras, M. Gawlas

Piotr: V roku 2002 POLARIS zrealizoval projekt v rámci Programu Mládež - Akcia 3 „Skupinové iniciatívy“ pod názvom „Analýza meteoritných rojov vedecká mládežou s nedostatkom príležitostí“. Počas tejto činnosti sme zorganizovali štyri vedecké a pozorovacie tábory, ako aj cyklus ďalších didaktických vyučovacích hodín, na ktorej sa aktívne podieľala miestna mládež. Úspech tohto projektu nás priviedol k myšlienke začať medzinárodnú spoluprácu. Po škole-

ní, ktoré zorganizovala poľská Národná agentúra, nabrali sme odvahu a dostatok vedomostí, aby sme predložili návrh na Spoluprácu v Sieti. Keďže sme po prvý krát chceli využiť prednosti dobrej polohy mesta Sopotna Wielka (situovaného iba niekoľko km od hranice so Slovenskom), práve v strede južných susedov, zaumienili sme si nájsť skupinu s podobnými záujmami, ako máme my. Po mnohých mesiacoch neúspešného hľadania sa nám ozvali priaznivci astronómie z Kysuckého Nového Mesta, vzdialeného od nás 70 km. Spoločné predstavenie sa začalo realizovať vo februári v roku 2005.

Krzysztof: Medzinárodným jazykom astronómie je latinčina. Veľa astronomických názvov sú všeobecne známe všetkým astronómom, dokonca aj tým začínajúcim. Je to dôležitý činiteľ, ktorý odstráni jazykovú bariéru. Aj podobnosť slovenského a poľského jazyka je ďalším plusom v komunikácii medzi mládežou, ktorá nepozná cudzie jazyky. Rýchlo sa zbavila prvých obáv a naberala motiváciu do ďalšej vedy.

Mobilná pozorovateľňa

Pozorovanie č. 466

Týmto rekordom končíme obdobie meteoritov. Počasie bolo vynikajúce, bolo veľa meteoritov!

Piotr: Podarilo sa nám získať dodatočný finančný vklad od rôznych nadácií (napríklad Pro Bono Poloniae), vďaka ktorému sme mohli skonštruovať naše transhraničné astronomické auto. Jeho podstatou je 25 centimetrový teleskop. Keď odstránime bielu nadstavbu a na vežu namontujeme teleskop, môžeme začať pozorovať priamo z paluby. Fotky kozmických útvarov robíme pomocou digitálneho fotoaparátu s veľkým zoomom, ktorý pripevníme k teleskopu. Tu hore sa nachádza stanica na pozorovanie meteoritov. Zozadu máme mobilnú

meteorologickú stanicu so zabudovaným palubným počítačom (túto funkciu plní notebook). Máme tiež prenosné zariadenie.

Najlepšie pozorovania sa robia od polnoci do štvrtej ráno. Robí ich mládež vo veku od 9-25 rokov. Rodičia tých najmladších astronómov väčšinou ochotne súhlasia s nočnými dobrodružstvami svojich ratoľstí pod nebom. Na pozorova-

nia chodíme mobilným pozorovateľom na blízke otvorené čistinky. Spolu pozoruje 10-25 osôb. V lete ležíme na poľných posteliach, ktoré sú umiestnené na prívese. V zime využívame sane. Doteraz sa na projekte podieľalo okolo 120 ľudí. Teraz, v septembrovej etape projektu, plánujeme chodiť našim hviezdny vozidlom po okresnom meste a zamerať sa na prednášky o slnečných úkazoch a ostatných pozorovaniach. Dúfame, že sa nám podarí dopracovať k tisícke mladých ľudí. Vyberieme sa taktiež do niekoľkých škôl na Slovensku, ktoré preukázali veľký záujem. Predstavíme tam multimediálne prezentácie a taktiež uskutočníme pozorovanie v teréne. Na záver nášho projektu spolu s Planetáriom a Astronomickou pozorovateľňou Mikuláša Koperníka v meste Chorzow zorganizujeme I. Kongres astronomických organizácií, ktorého cieľom bude popularizovanie astronómie v spoločnosti.

„Hviezdne makao“

Pozorovanie č. 476

Pozorovatelia: J. Thanm, A. Adamczyk, M. Wysocki

Pozorujeme v súčasnosti neformálne súhvezdie „Vešiak“

V Astronomickom klube visí na stene mapa Mesiaca v mierke 1:5 000 000 (zachytávajúca jeho temnú a svetlú stranu), mapy hviezd, planét a severnej pologuľu neba. Možno tu vidieť fotografie z pozorovaní, výletov, z klubu, z prezentácií. Je tu tiež veľká skladačka z 1000 kúskov puzzle „Mapa zemského neba s historickými podobizňami súhvezdí“ ako aj „Fluorescenčná planosféra zemského neba“ (taktiež 1000 kúskov). Vo vitrínach kúsky rôznych druhov meteoritov, napr. ako pradyt, mezosyberyty, oktaedryty. Na jednom zo stolov výstava terajších poľsko-slovenských výskumov ilustrovaná fotografiami.

Ako sa mení priebeh hodín na pozorovanie počas roka?

Piotr: Mení sa obraz neba - môžeme pozorovať aj iné planéty a kozmické objekty. V zime, keď je tu niekedy 2 m snehu, sú pozorovania nemožné. Vtedy sa stretávame na hodinách a každý posledný utorok v mesiaci organizujeme prednášky v škole, na ktoré pozývame astronómov alebo iných zaujímavých ľudí. Snažíme sa meniť a spestriť program, aby sa mladí ľudia nenudili, a aby sme udržali ich záujem.

Krzysztof: Vďaka pozorovaniam v teréne lepšie poznáme okolitú krajinu. Lebo často bývame niekoľko kilometrov od miest, ktoré vôbec nepoznáme.

Paweł: Keď prší, tak hráme „astro-makao“. Máme sadu hracích kariet, v ktorej sú namiesto figúriek planéty. Slováci nám tiež ukázali hru „Hviezdna pamäť“. Niekedy počúvame rádio.

Zaujímajú sa aj dievčatá o astronómii?

Krzysztof: Áno, ale menej ako chlapci. V klube máme tri stále členky a okolo 20 chlapcov. V slovenskom klube je jedno dievča, je však veľmi iniciatívne.

Piotr: Je to tak, že je tu viac chlapcov. Ale spolupracuje s nami mládež z celého Poľska a tam je veľa dievčat.

Najbližšie sa chystáme Turca, kde by malo byť zatmenie slnka. Možno sa nám tam podarí zrealizovať mládežnícku výmenu.

To by bolo vynikajúce!

Spracovali:
Zuzana Kolačanová, Marta Brzezinska

ISBN 978-80-8072-060-5

iuventa

Vzdelávanie a kultúra

9 788080 720605